

Handläggare: Håkan Serdén
Telefon: 08 - 508 01 114

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Avtal med Affärsverket Svenska Kraftnät om Stockholms stads medverkan till finansiering av Stockholms Strömprojekt

Remiss från kommunstyrelsen (KS-dnr 315-2928/2008)

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Verner Stadthagen
administrativ chef

Håkan Serdén
kanslichef

Sammanfattning

Inom stockholmsområdet föreligger behov av att säkra regionens elförsörjning samt att frigöra de omfattande ytor som upptas av ledningsgator för alternativ användning – bl.a. exploatering för byggande av bostäder och kontor. Exploateringsnämnden har för egen del godkänt och rekommenderar kommunfullmäktige att godkänna ett avtal med berörda kraftbolag och kommuner som reglerar att så kan bli fallet. Projektet väntas medföra stora samhällsekonomiska vinster och bygger på att berörda parter i form av kraftbolag, kommuner och andra större markägare är med och finansierar projektet. För Stockholms stads del uppgår beloppet till närmare 1 mdkr. Inom staden väntas projektet frigöra markresurser där ca 830 lägenheter och ca 183 000 kvm BTA lokaler kan uppföras inom ramen för stadens framtida bostadsförsörjning och utbyggnad av lokaler. Inom Rinkeby-Kista stadsdelsområde berörs kraftledningarna längs E4:an och tvärs över Järvafältet. Vid en markförläggning av dessa kan 70 radhus och ca 153 000 kvm BTA kontor uppföras i områdets norra del längs E4:an. En markförläggning av båda ledningarna ger miljövinster och vinster i form av upplevd hälsa. Förvaltningens planering av det framtida kommunala serviceutbudet i området bygger på att ledningsgatorna genom den norra delen av Kistahöjden och angränsande arbetsplatsområden blir möjliga att disponera på det sätt som redovisas. Mot denna bakgrund har förvaltningen inget att erinra mot förslaget.

Bilaga:

1. Exploateringskontorets tjänsteutlåtande 2008-11-18
2. Protokollsutdrag Exploateringsnämnden 2008-12-11

Remissbehandling

Kommunstyrelsen har för yttrande, senast den 20 februari 2009, remitterat ett förslag till avtal med Affärsverket Svenska Kraftnät om Stockholms stads medverkan till finansiering av Stockholms Strömprojekt för yttrande. Exploateringsnämnden har för egen del den 11 december 2008 godkänt avtalet och föreslagit att kommunfullmäktige godkänner detsamma och delegerar till exploateringsnämnden att träffa ramavtal och genomförandeavtal. Ärendet har remitterats till stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista, Östermalm och Södermalm samt till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Stadsledningskontoret.

Bakgrund till projektet Stockholms Ström

Svenska Kraftnät och övriga berörda kraftbolag i stockholmsområdet har ett behov av att bygga ut och modernisera kraftledningsnätet i Stockholmsregionen. Syftet är att säkra regionens elförsörjning, framförallt i Stockholms centrala och västra delar. I en utredning som benämns Stockholms Ström föreslås en rad förstärkningsåtgärder i stam- och regionnätet. En väsentlig del i projektet är att sluta en 400 kV markförlagd ring runt Stockholm genom att bl.a. ersätta olämpliga och föråldrade 220 kV ledningar. I övrigt innehåller projektet ca 50 anläggningsprojekt som berör 15 kommuner. Anläggningskostnaderna för hela projektet har uppskattats till ca 3,5 mdkr.

Kraftbolagens intresse i projektet består i lägre nätförluster och ökad leveranssäkerhet. Vinsterna har värderats till ca 0,2 mdkr respektive ca 1,0 mdkr.

Berörda kommuner erhåller fördelar av tre slag genom att kraftledningarna markförläggas; Dels miljömässiga/estetiska genom att stora områden befrias från störande luftledningar, dels en minskning av upplevda hälsorisker för ett stort antal personer som bor eller vistas i närheten av kraftledningar, dels frigörs ca 150 km kraftledningsgator som utgör viktiga markområden där en del kan användas för framtida bostadsförsörjning. Värdet av det senare har för samtliga berörda kommuner uppskattats till ca 3,7 mdkr.

Projektet är således lönsamt samhällsekonomiskt sett ($-3,5 + 0,2 + 1,0 + 3,7 = +1,4$ mdkr). Finansieringen föreslås ske via kraftbolagen (ca 1,2 mdkr) genom lägre omkostnader och nättarifferna samt via berörda tio kommuner och större fastighetsägare (ca 2,3 mdkr). Av det senare beloppet förväntas Stockholms stads svara för knappt 1 mdkr.

Exploateringsnämndens förslag

Exploateringsnämnden behandlade den 11 december 2008 ett av Exploateringskontoret den 18 november 2008 upprättat tjänsteutlåtande "Avtal med Affärsverket Svenska Kraftnät om Stockholms stads medverkan till finansiering av Stockholms Strömprojektet" (bilaga 1). Nämnden beslöt i enlighet med kontorets förslag att för egen del godkänna det föreliggande avtalet samt föreslå att kommunfullmäktige godkänner avtalet och delegerar till exploateringsnämnden att träffa ramavtal

och genomförandeavtal. Härutöver beslöt exploateringsnämnden att ge kontoret i uppdrag att träffa vissa sidoavtal. Se bifogat protokollsutdrag (bilaga 2)!

I exploateringskontorets tjänsteutlåtande framhålls att om projektet genomförs kan 45 km kraftledningar, fördelade på nio delsträckor, avvecklas inom Stockholms stad. Huvuddelen av marken i de frilagda ledningsgatorna kommer sannolikt att utnyttjas som grönområden. Exploateringskontoret har bedömt att inom ram för stadens framtida bostadsförsörjning och utbyggnad av lokaler kan ca 830 lägenheter och drygt 180 000 kvm BTA lokaler uppföras inom de frilagda ledningsområdena. Beträffande finansieringen av projektet anför exploateringskontoret följande.

”Totalkostnaden för projektet beräknas uppgå till 3 520 mnkr varav kraftbolagen förutsätts svara för ca 1 200 mnkr. Utöver Stockholm, som föreslås bidra med 966 mnkr, förutsätts ytterligare nio kommuner samt ett antal större markägare bidra till projektets finansiering.

Efter drygt ett års överläggningar och förhandlingar är staden och Svenska Kraftnät nu överens om ett förslag till avtalsuppgörelse som innebär att staden skall bidra till finansieringen av Stockholms ström genom att:

dels betala 700 mnkr kontant, varav 400 mnkr utgör ersättning för frilagda byggrätter och 300 mnkr utgör ersättning för de övriga mervärden som uppstår när kraftledningarna avvecklas. Beloppen skall räknas upp med ränta och utbetalas i takt med att den aktuella marken blir tillgänglig för exploatering.

dels bekosta en kabeltunnel med tre 400 kV kabelförband på sträckan Skanstull-Östberga-Örby med ett beräknat värde för Svenska Kraftnät på 250 mnkr.”

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen kan konstatera att nio kraftledningar inom Stockholms stad är berörda av projektet Stockholms Ström. Två av dessa berör Rinkeby-Kista stadsdelsområde.

Den ena är en dubbel 220 kV ledning Hagby – Järva; delsträcka förbi Akalla och Kista (4,0 km). Ledningsgatan har en sträckning omedelbart söder om E4:an och kommungränsen mot Sollentuna och berör därigenom Akalla och Kista arbetsområdes norra delar samt den norra delen av bostadsområdet Kistahöjden under exploatering. När den berörda ledningen kan ersättas med en markförlagd sådan friläggs marktytor som gör att 70 radhus i Kistahöjden och 153 000 kvm BTA kontor i de berörda arbetsområdena kan uppföras. Denna ledning utgör en s.k. kraftsystemberoende avveckling och kan genomföras först när ersättande anläggningar blivit utbyggda på andra ställen i nätet som en del av omstruktureringen. Avvecklingstidpunkten styrs således av tidplanen för andra projekt i Stockholms Ström. Denna åtgärd är avsedd att genomföras år 2018.

Den andra är en 220 kV ledning Överby – Beckomberga; delsträckan Hägerstaland - Beckomberga (9,4 km inom staden varav 6,3 km inom Rinkeby-Kista stadsdelsområde). Ledningsgatan inom stadsdelsområdet har en sträckning väst och sydväst om Akalla, tvärs över Järvafältet i utkanten av Igelbäckens naturreser-

vat till nordöstra och östra delen av Rinkeby. En markförläggning av denna ledning utgör en förutsättning för utbyggnaden av E18 inom området. Denna utgör en s.k. oberoende avveckling och kräver inga ersättande anläggningar på andra ställen i nätet. Avvecklingstidpunkten är således oberoende av andra åtgärder inom ramen för Stockholms Ström. Denna åtgärd är avsedd att genomföras år 2010.

Förvaltningen kan notera att de båda här berörda delprojekten medför positiva effekter för såväl miljön som den upplevda hälsan när de befintliga luftledningarna markförläggs. Framförallt gäller den förra aspekten den kraftledning som passerar över Järva fältet. Gränsvärdet för att stadigvarande vistas i närheten av det magnetfält som omger kraftledningarna uppgår till 0,2 mikrotessla. Vid en markförläggning av ledningarna minskar det avstånd där den magnetiska strålningen avklingar till denna nivå från 40-80 meter, beroende på strömstyrkan, till under 4 meter. Detta medför också att den upplevda hälsan väsentligen bör förbättras hos en stor grupp invånare inom stadsdelsområdet som bor eller vistas i närheten av ledningarna. Förvaltningen är vidare positiv till att kabelförläggning i gång- och cykelvägar så långt möjligt kommer att undvikas, även om människor inte "stadigvarande vistas" på dessa.

Förvaltningen saknar kompetens att närmare granska såväl de redovisade ekonomiska kalkylerna som den redovisade avtalskonstruktionen. Förvaltningen kan samtidigt konstatera att de redovisade fysiska åtgärderna har positiv betydelse för berörda invånare samt ligger i linje med de planer som redovisas i övergripande styrdokument som "Vision 2030", "Vision Järva 2030" samt förslaget till "Stockholms Översiktsplan". Förvaltningens planering av det framtida kommunala servicebudet i området bygger på att ledningsgatorna genom den norra delen av Kistahöjden och angränsande arbetsplatsområden blir möjliga att disponera på det sätt som redovisas. Mot denna bakgrund har förvaltningen inget att erinra mot förslaget.